

Ten geleide

In Nederland is de afgelopen jaren veel bereikt op het terrein van het milieu. Smog, zure regen en vervuild oppervlaktewater behoren tot het verleden, en daar mogen we trots op zijn. Echter, de 21e eeuw stelt ons voor nieuwe grote opgaven op het gebied van klimaat en energie, grondstoffen en onze leefomgeving. Als we blijven doen wat we de afgelopen jaren deden (*business as usual*), halen we onze milieudoelen niet en krijgen we evenmin een kans om onze economie krachtiger en groener te maken. Een duurzamere manier van leven is dus nodig. Voor het behalen van resultaten op milieugebied is een andere werkwijze en aanpak nodig. Zo

moeten we de krachten van de samenleving beter benutten bij het vinden van antwoorden op de milieupgaven waarvoor we staan. Veelzeggend is de constatering in het tweede inleidende artikel van dit dossier dat “een steeds groter deel van de uitkomsten van natuur- en milieubeleid mede afhankelijk lijkt te worden van de bereidheid van burgers, organisaties en bedrijven om vrijwillig bij te dragen aan de doelstellingen van het Nederlandse milieu- en natuurbeleid.”

Ik beperk me in deze ten geleide nu tot de rol van de burger, als consument. Nederlanders zijn zich steeds bewuster van de negatieve invloeden van hun gedrag op het milieu, maar hoe zorgen we ervoor dat men ook in actie komt? Kortom, hoe nemen we de stap van duurzaam denken naar duurzaam doen.

De signalen zijn gunstig. We zien dat Nederlanders steeds meer duurzaam gedrag vertonen, want ze kiezen meer en meer voor voedsel met een keurmerk, voor eerlijke handel, diervriendelijkheid of biologische teelt. En ik zie ook een goede ontwikkeling op het gebied van duurzame energie. We zijn steeds meer bereid om te investeren in bijvoor-

WILMA MANSVELD

Staatssecretaris van
Infrastructuur en Milieu

beeld zonnepanelen of woningisolatie.

Tegelijk is er nog meer dan genoeg te doen om te zorgen dat mensen zo duurzaam mogelijk kopen, gebruiken en hergebruiken. Daarvoor is echter meer kennis nodig van hun motivatie en gedrag. Meer kennis is een belangrijke voorwaarde om op de juiste manieren en met de juiste maatregelen te komen om de burgers daadwerkelijk te bewegen duurzaam te kiezen.

Vaak worden nog traditionele instrumenten ingezet als wetten regelgeving met bijbehorende handhaving, boetes en straffen, belasting- en subsidie maatregelen, voorlichting en informatie. Bij de uitwerking

van deze instrumenten wordt vaak uitgegaan van de ‘homo economicus’. Maar keer op keer blijken mensen zich anders te gedragen.

Ik ben van mening dat meer kennis uit de (sociale) psychologie en gedragseconomie noodzakelijk is, willen we duurzaam gedrag beter bevorderen. De essentie is: willen we ons beleid laten slagen, dan hebben we de samenleving nodig; willen we gedrag beïnvloeden, dan moet je weten hoe dat tot stand komt. Deze kennis kan het traditionele instrumentarium versterken om te komen tot slimmer beleid en voorkomt onnodige investeringen. Kortom, het ontsluiten van gedragskennis is van groot belang voor beleidsmakers, zoals de hoofdstukken in het ESB-dossier dat voor u ligt steeds laten zien.

De gedragswetenschappen – in het bijzonder de gedrags-economische – hebben de afgelopen jaren een grote vlucht genomen. De volgende stap is dat beleidsmakers deze inzichten ook gaan toepassen. Daarvoor is het wel noodzakelijk dat een brug wordt geslagen tussen wetenschap en beleid. Dit dossier is daarvoor een mooie opstap.